

هەر سه‌رۆک جاشیک ژبانی زۆرتر له هه‌زار کوردی له مردن پاراستوو، سه‌لاح شینه وه‌ک نمونه!

به‌شی دووهم

یه‌کشه‌مه‌مه ۱۷.۱۰.۲۰۱۰

ده‌رسیم دهبه‌گه‌یی

Darsim2006@hotmail.com

ئیبیراهیمی شیخ نه‌سره‌دین به‌رزنجی سه‌رۆک جاشی فه‌وجی (۱۰۲) ی جاشه سووکه‌کان، له روونکردنه‌وه‌یه‌کدا که له رۆژنامه‌ی هاوولاتی، ژماره (۶۵۱) ی رۆژی چوارشه‌مه‌مه، ریکه‌وتی (۴.۸.۲۰۱۰) دا، که له لاپه‌ره (۱۷) دا بلاوکراوه‌ته‌وه، باسی ئه‌وه ده‌کات که هه‌ر سه‌رۆک جاشیکی سه‌دام و به‌عس توانیویتی له سه‌روو هه‌زار کورد بپاریزیت له مردن و تیاچوون. سه‌ره‌تا ده‌مه‌ویت ئه‌وه بلیم که ناوونیشانی ووتاره‌که‌م له لیدوانه‌که‌ی ئه‌و وه‌رگیراوه، پاشانیش ده‌مه‌ویت چه‌ند نمونه‌یه‌ک هه‌لبژیرم له سه‌رۆک جاشانه‌ی سه‌دام که گوايه به‌ قسه‌ی سه‌رۆک جاشی فه‌وجی ناوبرا و ژبانی هه‌زار کوردیان پاراستوو، با بزانی قسه‌ی سه‌رۆک جاشی ناوبرا و ده‌رده‌چیت یان نه‌ک

پێچه‌وانه به‌لکو هه‌ندیک سه‌رۆک جاش به‌ ده‌یان و سه‌دان هاوولاتی و پێشمه‌رگه‌یان شه‌هیدکردوو!

پێویسته ئه‌وه بلیم، سوپاسی هه‌موو ئه‌وانه ده‌که‌م که هه‌ر هه‌له‌یه‌ک یان ناته‌واوییه‌ک له نووسینه‌کاندا هه‌بیت، هه‌ولی راستکردنه‌وه و پڕکردنه‌وه‌ی ناته‌واوییه‌کان ده‌دن، چونکه به‌دلنایی نامه‌ویت شتیک بنوسم که وانه‌بیت، ئه‌گه‌ر هه‌ر هه‌له‌یه‌کیش له نووسینه‌کاندا هه‌بیت به‌زوترین کات هه‌ولی راستکردنه‌وه‌ی ده‌دم، به‌لام کاتیک که هه‌له‌یه‌کی بی مه‌به‌ست رووده‌دات و خۆم پیم خۆش نییه، که‌چی که‌سانیکی پاشه‌ل پیس و گه‌وره بوو له ته‌ویله‌ی جاشیه‌تی بیانه‌ویت قسه‌ی ناشیرینم پێ بلین (که جاشی دۆراو هه‌ر جاشه له هه‌ر کوئیه‌ک بن)، ته‌نیا په‌ندیکی (ناری) یان به‌ نمونه بۆ دینمه‌وه که ده‌لیت: (هیچ به‌رکه‌وتنیکی ئه‌و جووره که‌سانه نامشکینی، نه‌ک له‌به‌رئه‌وه‌ی له پۆلا دروست کرابم، به‌لکو ئه‌وه‌ی که زامدارم ده‌کات، ئه‌وه‌نده ناهینتی له‌پیتاویدا بشکیم).

له به‌شی دووهمدا، سه‌لاح شینه عه‌بدولپه‌رحمان خدر بندیان دۆربه‌که‌ری (سه‌لاح شینه) وه‌کو نمونه دینینه‌وه، که به‌مشیه‌یه له په‌رتوکی (ئینسکلۆپیدیای تاوانبارانی ئه‌نفال و کوردۆسایدکردنی گه‌لی باشووری کوردستان) دا باسی کراوه.

سه‌لاح شینه عه‌بدولپه‌رحمان خدر (سه‌لاح شینه)، سه‌ره‌تا پێشمه‌رگه‌ی ناسراوی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان بووه، پله یه‌ک له‌دوا یه‌که‌کانی سه‌ربازی وه‌کو فه‌رمانده‌ی مه‌فره‌زه، جیگری فه‌رمانده‌ی که‌رت، فه‌رمانده‌ی که‌رت و دوا پله‌ی جیگری سه‌رتیپی (۸۶) ی ده‌شتی هه‌ولیز بووه. سه‌لاح شینه، له‌لایه‌ک له‌کاتی ئه‌نفاله‌کاندا ووره‌ی روخواو توانای پێشمه‌رگه‌یه‌تی نه‌ما، له‌لایه‌کی تریشه‌وه کیشه‌ی هه‌بوو له‌گه‌ل چه‌ند به‌رپرسیکی تر، بۆیه له‌ژێره‌وه په‌یوه‌ندی به‌ ده‌زگا ئه‌منیه‌کانی رژی‌مه‌وه کردبوو، رژی‌میش داوای لیک‌کردبوو که چه‌ند فه‌رمانده‌یه‌کی پێشمه‌رگه‌ بکوژیت یان به‌زیندوویی راده‌ستی ئه‌وانیان بکات، ئینجا له رابردووی ئه‌و خۆشه‌دەبن. سه‌لاح شینه به‌و مه‌رحه‌ی ده‌زگا داپلۆسینه‌ره‌کانی رژی‌م قایل بوو، به‌لام له ده‌رفه‌تیک ده‌گه‌را که ئه‌وانه‌ی له‌ناو یه‌کیتی رقی لێیان بوو له‌گه‌ل چه‌ندین کادیر و پێشمه‌رگه‌ی حزبی شیوعی به‌یه‌که‌وه شه‌هیدیان بکات یان بیانگریت و وه‌کو نیچیری چه‌ور چه‌ور له‌سه‌ر میزێ دۆستایه‌تی نوێی خۆی و به‌عسییه‌کان شانازی به‌ شه‌هیدکردن یان راده‌ستکردنه‌وه‌یان بکات.

ئه‌و ده‌رفه‌ته‌ی که سه‌لاح شینه به‌دوایدا ده‌گه‌را بۆی ریک نه‌که‌وت، بۆیه به‌ناچاری به‌ته‌نیا گورزیکی کوشنده‌ی ئاراسته‌ی حزبی شیوعی کرد و که‌له‌ پیاو و پێشمه‌رگه‌ی چاونه‌ترس و شیرئاسا عه‌بدولپه‌رحمان عه‌زیز حه‌مه‌د ناسراو به (دکتۆر عادل)، له‌گه‌ل دوو پێشمه‌رگه‌ی تر به‌ناوه‌کانی عه‌لی حاجی ئیسماعیل (ناسراو به‌ که‌مال) و رزگار گردعازهبانی، له شه‌وی (۱۹۸۸.۶.۱۰/۹) دا له گوندی (پلینگه‌) ی سه‌ربه‌ شارۆچکه‌ی قوشته‌په‌ شه‌هیدکرد، له‌گه‌ل بریندارکردنی پێشمه‌رگه‌یه‌ک به‌ناوی سه‌عدی داره‌خورمایی ناسراو به‌ هندرین. شه‌هید دکتۆر عادل برایه‌ک و هاوپییه‌کی هه‌ره‌ دلسۆز و نزیکم بوو، که هه‌م کادیر و رابه‌ری سیاسی لقی قه‌ره‌چوگی هیزی پێشمه‌رگه‌ی حزبی شیوعی بوو، هه‌م فه‌رمانده‌یه‌کی سه‌ربازی. شه‌هید دکتۆر عادل، مرۆفیکی ساده، ده‌م به‌خه‌نده، ئارام، پشوو درێژ، دلسۆز، به‌وه‌فا، مه‌زن، بویر، خۆبه‌ختکار، شوپشگیر و پێشمه‌رگه‌ی راسته‌قینه بوو، ده‌توانم بلیم به‌راستی پیاوی رۆژی ته‌نگانه و به‌هاناوه هاتن بوو.

ئەو شەھیدانەى سەرەووە و حزبى شىوعى و لایەنەکانى تریش بیئاگابوون لەوہى کہ بەر لە نزیکەى ھەفتەیک شەویک سەلاح شینە و تاقمە کورد و پیشمەرگە کوژەکەى کہ پینک ھاتبوون لە (نورى قادر دۆرەبەکرەبى ناسراو بە نوری قادر باریکە، کہ ئیستا کہ پلەکەى عمیدە لە گومرگ و سەربە یەکییتی نیشتمانی کوردستانە، سمکو قادر بلباس (عمید سمکو بلباس)، کہ ئیستا کہ ئەندامى ئەنجومەنى ناوہندی یەکییتی نیشتمانی کوردستانە، لەگەل محەمەد حوسین کہ دواى راپەرین کوژرا)، لە نزیک گوندی گەرەبەشەى سەربە قوشتەپە تووشى دوو پیشمەرگەى حزبى شىوعى بە ھەلویست و خۆشەویستى کریکار و جووتیارانى دەشتى ھەولیر دەبیست، کہ کانەبى حەمەرەشید گەرەشخانى (کانەبى گچکە) و ئازاد مەلا رحمان قەتەوى ناسراو بە (مەلا ئاشتى) دەبن. کانەبى گچکە، کادیریکی دلسۆزى حزبى شىوعى و رابەرى سیاسى لقى دەشتى ھەولیری حزبى ناوبراو بوو، ئازاد (مەلا ئاشتى)، پیشمەرگەیکەى دلیر و چاو نەترسى حزبى شىوعى بوو. سەلاح شینە و تاقمەکەى، زۆر بەئاسانى و لەناکاو ئەو دوو پیشمەرگە بەفیل دەگرن و بەدەست بەستراوى رادەستى ئەمنى ھەولیری دەکەن، ئەوانیش ئەو دوو قارەمانەیان شەھیدکرد.

سەلاح شینە و تاقمەکەى ھەر ھەمان شەو واتە شەوى شەوى (۱۹۸۸.۶.۱۰/۹)، یەکیک لە پیشمەرگە ھەرە قارەمان و بە ھەلویستەکانى یەکییتی نیشتمانی کوردستانى بەناوى سەدرەدین فاتح عەبدوللا دووشیوانى (دیبەگە) ناسراو بە (حاجى) کہ خزمى رائید جەلالى بەرپرسى سەربازى مەلەبەندى سێى یەکییتی بوو شەھیدکرد. سەلاح شینە، داواى لە شەھید حاجى کردبوو لەو دوانە یەکیکیان ھەلبژیریت یان لەگەلیناندا بچیتەوہ ناو رژییم و لەگەل ئەوان بیست بە جاش یان دەیکوژن، بەلام شەھید حاجى مردنى ھەلبژارد نەک گەرانبەوہ بۆناو رژییم و بوون بە جاشى رژییمىکی داگیرکەرى رەگەزپەرست و فاشى، ئەوہبوو سەلاح شینە و تاقمەکەى ناوبراویان شەھیدکرد.

سەلاح شینە و تاقمەکەى شەوى دواتر لە گۆرستانى قولتەپە، واتە لە ریکەوتى (۱۰.۶.۱۹۸۸) دا، دەستریژیان لە سێ پیشمەرگەى پالەوانى حزبى شىوعى کرد کہ دوانیان برینداربوون بەناوہکانى تارىق عەولا عیسا پالانى ناسراو بە (کرمانج) خەلکى دووگرتکانى قوشتەپە و موخلیس عەبدوللا ناسراو بە سالار، کہ توانیان بە بریندارى خۆیان دەربازکەن، وەلى بەداخوہ روژی دواتر ھاوړى کرمانج لەبەر سەختى برینەکەى شەھیدبوو، بەلام خۆشەختانە ھاوړى ھێرش بى زیان دەرچوو.

سەلاح شینە بە شەھیدکردنى ئەو حەوت قارەمانەى شىوعى و یەکییتی کہ لە سەرەوہ ناوم بردن دللى ئاوى نەخواردوہ، بۆیە ناوچەکەى بەجینەھیشت و نەگەراییەوہ ناو رژییم، بەلکو بە بەردەوامى شەو و روژی دەنايە سەر یەک لەپیناوى راوکردنى پیشمەرگەو بەرپرسەکاندا.

سەلاح شینەى کۆنە پیشمەرگە و فەرماندەى مەفرەزەى تاییەتى نوێ، لە بۆسەیکەى تردا لە نزیک گوندەکانى بیرەجنەى سەربە شاروچکەى قوشتەپە، دوو پیشمەرگەى گیان لەسەر دەستى تری حزبى شىوعى شەھیدکرد بەناوہکانى ئیبراھیم باداویى و ھەژار منارەبى.

شەھیدکردنى پیشمەرگەیکەى نەبەردى یەکییتی نیشتمانی کوردستان لە ریکەوتى (۲۸.۶.۱۹۸۸) دا لەنیوان گوندەکانى کەردز و میرکان، بەناوى یاسین کەرىم عەلى مام زیندین مەنتک، کہ براى ماموستا تەحسین و موحسین مەنتک و پیشمەرگەى تیبى (۸۶) دەشتى ھەولیر بوو.

شەھیدکردنى چەند پیشمەرگەیکەى تر بەجیاو لە شوینی جیاچادا بەناوہکانى (ئازاد مەلا ئۆمەر دوکەلەبى، شىوعى و براى شەھید وەبسى بوو. محەمەد مام قادر رەسول بسکۆل بە بریندارى لەدەست سەلاح شینە و تاقمەکەى دەربازبوو، کەچى بەداخوہ دواتر لەناو ئەشکەوتیک شەھید بوو. حوسین ئۆمەرەسوور).

دواى ئەوہى سەلاح شینە و تاقمە دۆراوہکەى گەرانبەوہ ناو رژییم و بوون بە مەفرەزەى تاییەتى (مەفرەزە خاسە) ئەمن، دواتر شەوانە دەچوونە ئەو ریگایانەى کہ پیشمەرگە ھاتووچۆیان پیندا دەکرد و بۆسەیان بۆ دەنانوہ بەتاییەتى لە بەستى شەرغە، یان دەچوونە سەر خیزان و بنەمالەى پیشمەرگە لەپیناوى دەستگیرکردنى کور و براو باوکە پیشمەرگەکانیان ئەگەر بۆ سەردانى خزم و کەسیان بینوہ یان ھاتبەوہ مالەوہ. ئەگەر ھەرنا لەھەر شوینییک گومانى ھەبوونى راکردوو لە خزمەتى سەربازیان ھەبوايە، بەرەو شوینەکە دەرویشتن بۆ دەستگیرکردنیان و

را ده‌ستگردنه‌وه‌یان به داموده‌زگا سه‌رکوتکه‌ره‌که‌ی ئەمن، که ئەوانیش گولله بارانیان ده‌کردن. بۆ نموونه سه‌لاح شینه بندیان و جاشه‌کانی سه‌ربه مه‌فره‌زه‌که‌ی، له ریکه‌وتی (۲۴.۷.۱۹۸۸)دا، له نزیک گوندی (کانی بزره)دا چوار پیشمه‌رگه‌ی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان که خه‌لکی که‌رکوک-ن ده‌ستگیرکردوه، که به‌پیتی نووسراوی ژماره (۲۰۱۴)ی ریکه‌وتی (۲۵.۸.۱۹۸۸)ی به‌رێوه‌به‌رایه‌تی ئەمنی پارێزگای هه‌ولێر له‌گه‌ڵ نو‌ که‌سی تری دانیشتووی شارو‌چکه‌ی سه‌ربه‌رزی رواندزی خو‌راگرن، که له ره‌شبگیریه‌که‌ی ریکه‌وتی (۱۵.۶.۱۹۸۸)ی شارو‌چکه‌ی ناوبراودا ده‌ستگیرکراوون، گولله باران کراون. ئەو ره‌شبگیریه به سه‌رکردایه‌تی عه‌مید روکن عامر ئەلزوبیدی، فه‌رمانده‌ی تیپی (فرقه‌ی) (۴۵)ی سه‌ربه‌فیه‌قی پینچ و به‌شداری ره‌فیه‌کانی مونه‌زه‌مه‌ی حزبی به‌عس له ره‌واندن، ئەمنی ره‌واندن، ئیستخباراتی سه‌ربازی و کومه‌له جاش و مه‌فره‌زه خاسه‌یه‌ک ئەنجام درا، که زۆرتر خه‌لکی لیقه‌وماوانی هه‌ندیک له گونده‌کانی ده‌وروبه‌ری گرتوه که په‌نایان هینابوو بۆ شارو‌چکه‌ی ره‌واندن، له‌گه‌ڵ ده‌ستگیرکردنی ژماره‌یه‌کی زۆر که‌سی کوردپه‌روه‌رو به‌هه‌لو‌یستی ئەو شارو‌چکه‌یه، که هه‌موویان ژماره‌یان ده‌گه‌یشه‌ نزیکه‌ی (۱۲۰) هاوولاتی و دواتر (۱۳) که‌سیان گولله باران کرا. به‌گو‌یره‌ی به‌لگه‌نامه‌ی ئاماژه‌ پیکراو له سه‌ره‌وه‌دا، له ژماره (۱-۴) بریتیین له پیشمه‌رگانه‌ی که سه‌لاح شینه گرتوونی و راده‌ستی ئەمنی هه‌ولێری کردوون، له ژماره (۵-۱۳) خه‌لکی رواندن. سێزده شه‌هیده‌که، که چواری یه‌که‌میان پیشمه‌رگه‌ی (ی. ن. ک)ن و خه‌لکی که‌رکوکن، نو‌ که‌سه‌که‌ی تریش هاوولاتی دانیشتووی رواندن که بریتیین له: (ئیه‌راهم خورشید محمه‌د جه‌وه‌یی، حه‌سه‌ن عومه‌ر سالح قو‌لی به‌گی، ئەسه‌د ئەحمه‌د حه‌مه‌د په‌لکانه‌یی، سه‌روه‌ر هیدایه‌ت سه‌وزه محمه‌د، ئەمین ناوخۆش عه‌بدولپه‌رحمان، ریبوار حه‌سه‌ن یوسف، شیرزاد جه‌بار مام شیخ، عیسا محمه‌د عه‌لی عودیش، عه‌بدولپه‌رزاق خدر مام شیخ، وریا سه‌عید عه‌بدولپه‌رزاق، سه‌لیم ئەسه‌د عه‌بدوللا، سه‌ردار ته‌ها به‌کر و فازل شافی میرزا)، که راده‌ستی به‌رێوه‌به‌رایه‌تی ئەمنی پارێزگای هه‌ولێر-یان ده‌که‌ن.

سه‌لاح شینه، دواتر له ریکه‌وتی (۵.۳.۱۹۸۹)دا به‌ده‌ستی جاشیکی ئەکره‌می جه‌میل که‌ریم مه‌جید عه‌بدوللا ئاغای کو‌ری، راویژکاری فه‌وجی سووکی (۲۲۰)، کو‌ژرا. سه‌لاح شینه، له‌لایه‌ن (دادگای بالای تاوانه‌کانی ئیراق)ه‌وه، به‌هۆی به‌شداریکردنی له ئەنفاله‌کاندا فه‌رمانی ده‌ستگیرکردنی بۆ ده‌رچووه‌و، ژماره (۲۹۳)ی دراوه‌تی له لیستی داواکراوه‌کان.

پیشمه‌رگه‌کانی حزبی شیوعی، به‌هاری سالی (۱۹۸۴) گوندی گرتک و رۆستی. ناومکان له‌چه‌په‌وه:

۱. شه‌هید کانه‌یی حه‌مه‌ ره‌شید گه‌ر شه‌یخانی، کادیر و رابه‌ر سیاسی لقی ده‌شتی هه‌ولێر.
۲. بیلال حه‌مه‌ ره‌شید گه‌ر شه‌یخانی.
۳. شاخه‌ران شیواشوکی - کو‌یه.

المجد للعراق العظيم

مسرى /

رئاسة الجمهورية العراقية

التكريم

مديرية الامن العامة

مديرية امن محافظة اربيل

العدد / ق ١٠٠٠ م / ١٦ - ٢

التاريخ ١٩٨٨ / ٨ / ٨

الى / مستشفى اربيل الجمهوري

م / جث مخربين

نرسل اليكم جث المخربين الدرجة اسمائهم ادناه . وارجو
تزويدنا بشهادات الوفاة لهم والاطمنا لظن

مدير امن محافظة اربيل

التولد

الاسم

١٩٥٥

١٠٠١ ابراهيم خورشيد حد

١٩٥٦

١٠٠٢ حسن عمر صالح

١٩٥٤

١٠٠٣ احمد احمد حمد

١٩٦٦

١٠٠٤ سرور هدايت سوز. حمد

١٩٥٧

١٠٠٥ امين ناوخوش هداي الرحمن

١٩٦٤

١٠٠٦ بهوار حسن يوسف

١٩٦٦

١٠٠٧ شهرزاد جبار عام شيخ

١٩٦٤

١٠٠٨ هسي محمد طي هديش

١٩٦٤

١٠٠٩ هداي الرزاق خضر عام شيخ

١٩٥٤

١٠٠١٠ وريا سعيد هداي الرزاق

١٩٦٤

١٠٠١١ سليم احمد هداي الله

١٩٦٢

١٠٠١٢ سردار طه بكسر

١٩٥٧

١٠٠١٣ فاضل شافي حردا

لقد تم تسليم الجث
الى مستشفى اربيل
الجمهوري